

Härnösands kommuns revisorer

Till

Samhällsnämnden

För kännedom:

Kommunfullmäktiges presidium

Kommunstyrelsen

2019-11-21

Revisionsrapport ”Grundläggande granskning”

KPMG har på uppdrag av kommunens revisorer genomfört en grundläggande granskning för att bedöma om nämnden har skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Revisionen önskar att samhällsnämnden lämnar synpunkter på de slutsatser som finns redovisade i rapporten senast den 27 februari 2020. Av svaret bör det framgå vilka eventuella åtgärder som ska vidtas och när de beräknas vara genomförda.

Svaret skickas till Lena Medin, KPMG (mailadress lena.medin@kpmg.se) för vidarebefordran till revisorerna.

För Härnösands kommuns revisorer

Sigge Tjärnlund

Ordförande

Ingrid Flodin

Vice ordförande

Bo-Anders Öberg

2:a vice ordförande

Grundläggande granskning – Samhällsnämnden

Revisionsrapport

Härnösands kommun

KPMG AB

2019-11-21

Antal sidor 8

Härnösands kommun

Grundläggande granskning – Samhällsnämnden

2019-11-21

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Inledning/bakgrund	3
2.1	Syfte, revisionsfråga och avgränsning	3
2.2	Revisionskriterier	3
2.3	Metod	3
3	Enkät – resultat	4
3.1	Utbildning	4
3.2	Målstyrning	5
3.3	Ekonomistyrning	6
3.4	Uppföljning av intern kontroll	7
4	Risker och utmaningar identifierade av nämnden	8

1 Sammanfattning

Kommunallagen ger uttryck för att revisorerna årligen ska granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområde.

Grundläggande granskning är den granskning som varje år genomförs avseende styrelse och nämnder. Den grundläggande granskningen är till sin karaktär en löpande insamling av fakta och iakttagelser. Granskningen ska ge underlag för att bedöma styrelsens och nämndernas styrning, uppföljning och kontroll, säkerhet i redovisnings-system och rutiner samt måluppfyllelse, för att kunna uttala sig i ansvarsfrågan.

Vår sammanfattade bedömning är att styrning och uppföljning mot kommunfullmäktiges mål kan tydliggöras och förstärka arbetet med internkontroll.

Vi rekommenderar samhällsnämnden:

- att gå igenom resultatet av enkäten tillsammans med våra slutsatser, se avsnitt 3.
- att i samverkan med kommunstyrelsen och övriga nämnder genomföra en grundläggande politikerutbildning, se avsnitt 3.1
- att se över styrning och uppföljning mot kommunfullmäktiges mål, avsnitt 3.2
- att formalisera handlingsplanen så att det tydligt framgår vilka åtgärder som ska vidtas, vilken effekt de beräknas få och när, avsnitt 3.3.
- att arbetet med intern kontroll ses över, se avsnitt 3.4

2 Inledning/bakgrund

Kommunallagen ger uttryck för att revisorerna årligen ska granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområde.

Grundläggande granskning är den granskning som varje år genomförs avseende styrelse och nämnder. Den grundläggande granskningen är till sin karaktär en löpande insamling av fakta och iakttagelser. Granskningen ska ge underlag för att bedöma styrelsens och nämndernas styrning, uppföljning och kontroll, säkerhet i redovisnings-system och rutiner samt måluppfyllelse, för att kunna uttala sig i ansvarsfrågan.

2.1 Syfte, revisionsfråga och avgränsning

Det övergripande syftet med den grundläggande granskningen är att bedöma om styrelse och nämnder har skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

I årets grundläggande granskning har ledamöterna i styrelse och nämnder fått frågor skickat till sig via en webbenkät. Revisorerna har vid träff med presidiet för respektive styrelse och nämnd ställt kompletterande frågor samt samlat in underlag som styrker svaren i enkäten.

2.2 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna uppfyller

- Kommunallagen 6 kap § 6
- Gällande lagar och rekommendationer
- Tillämpbara interna regelverk och policys

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Enkät till nämnden
- KPMG har tillsammans med revisionen har träffat presidiet
- Dokumentstudier av underlag erhållits av nämnden och inhämtas från hemsida, bl.a. protokoll, verksamhetsplan, delårsrapport, internkontrollplan.

Rapporten är faktakontrollerad av samhällsnämndens ordförande och förvaltningschef samhällsförvaltningen.

3 Enkät – resultat

Enkäten har skickats till 18 ledamöter och ersättare. Åtta ordinarie ledamöter och fyra ersättare har svarat.

Vi rekommenderar att nämnden går igenom resultatet av enkäten tillsammans med våra slutsatser.

3.1 Utbildning

De förtroendevalda inom samhällsnämnden fick i samband med inledande sammanträden under 2019 en presentation av förvaltningens organisation och verksamheter. Vidare under våren fick nämnden fortlöpande information kring förvaltningens arbete. Detta möjliggjorde för nämnden att på ett djupare plan ta del av information om verksamheterna samt ställa frågor.

Av de svarande anser sju stycken att de tagit del av ändamålsenlig utbildning. Två personer har till frågan gällande utbildning kommenterat de inte fått tagit del av någon utbildning samt att nya förtroendevalda kan känna sig vilsna i sitt arbete.

En person har däremot kommenterat att det har varit bra introduktioner till nämndens ansvarsområden

3.1.1 Bedömning

Vi ser positivt på att de förtroendevalda fått tagit del av information kring förvaltningens verksamheter. Däremot anser vi att det är viktigt att nya förtroendevalda ledamöter får ta del av en grundläggande politikerutbildning som bl.a. lyfter nämndens arbete och ansvar samt kommunens styrning och ledning i syfte att underlätta införandefasen i den politiska arenan.

Vi rekommenderar att nämnden i samverkan med kommunstyrelsen och övriga nämnder genomför en grundläggande politikerutbildning.

3.2 Målstyrning

1	Mål och måluppfyllelse	Antal			
		Ja	Nej	Delvis	Vet ej
1.1	Har nämnden/styrelsen fastställt mål som är tydligt kopplade till KF:s mål?	9		3	
1.2	Har nämnden/styrelsen formulerat målen så att de är mätbara?	8		4	
1.3	Följer nämnden/styrelsen upp hur målen utvecklas under året?	9		3	
1.4	Har nämnden/styrelsen beslutat om åtgärder vid brister i måluppfyllelsen?	8		4	

Nämnden beslutade den 25 oktober år 2018¹ att anta verksamhetsplan med tillhörande budget inför år 2019. Denna verksamhetsplan reviderades och beslut togs 28 februari 2019² att anta en ny reviderad verksamhetsplan. Till grund för revideringen ligger ett resultatkrav på 5,0 mnkr.

Av verksamhetsplanen framgår de kommunövergripande mål som rör nämndens verksamhet samt de tillhörande resultatuppdrag och styrtal. Utöver kommunfullmäktiges beslutade resultatuppdrag har nämnden även utvecklat egna verksamhetsmål i syfte att föra organisationen närmare kommunens övergripande mål. För flera av verksamhetsmålen framgår däremot inte när målen ska följas upp.

Vi har tagit del av nämndens måluppföljning per sista april och per sista augusti. Av uppföljningen per sista april framgår att nämnden följer upp två av nio verksamhetsmål varav dessa är målet med ett ökat antal resor med kollektivtrafik och en ökad upplevelse av trygghet och inflytande hos ungdomar. Vad gäller verksamhetsmålet avseende ett ökat antal resor med kollektivtrafik bedömer nämnden att målet kommer att uppnås medan upplevelsen av trygghet och inflytande hos ungdomar har kvarstående utmaningar även om rapporten visar på förbättringar.

Av delårsrapporten per sista augusti följer nämnden upp ett av nio mål varav detta är verksamhetsmålet gällande ett ökat antal resor med kollektivtrafik. Av rapporten framgår att nämnden fortfarande bedömer att målet kommer att uppnås och att reseökningen ligger på ca 50 % jämfört med samma period år 2018. Vilket delvis bör kunna förklaras av subventioneringen av kollektivtrafiken.

3.2.1 Bedömning

Vi ser positivt på att nämnden beslutat om egna mål i syfte att föra organisationen närmare kommunens övergripande mål. Däremot anser vi att det även är viktigt att styra, och därmed följa upp, mot de mål som kommunfullmäktige fastställt i verksamhetsplanen. I och med att merparten av fullmäktiges mål endast följs upp en

¹ 2018-10-25 § 178

² 2019-02-27 § 38

gång per år saknar nämnden möjligheten att vidta åtgärder under året. Uppföljningen blir således endast en form av efterkontroll.

Vi anser att nämnden regelbundet behöver följa upp att indikatorer och måltal följs samt deras effekt på verksamhetsmålen. Detta för att vid avvikelser kunna fatta beslut om måluppfyllande åtgärder.

Vi rekommenderar att nämnden ser över styrning och uppföljning mot kommunfullmäktiges mål.

3.3 Ekonomistyrning

2	Ekonomistyrning	Antal			
		Ja	Nej	Delvis	Vet ej
2.1	Har styrelsen/nämnden fastställt en budget i balans?	10		2	
2.2	Följer nämnden upp ekonomin och upprättar prognoser tillräckligt under året?	10		2	
2.3	Har nämnden/styrelsen fattat beslut om tillräckliga åtgärder för att uppnå budget?	5	1	6	
2.4	Har nämnden/styrelsen redovisat en konsekvensanalys till KF i de fall budget inte anses stå i relation till uppdraget?	8	3		1

Nämnden beslutade om reviderad budget 2019-02-28³ med ett resultatkrav på 5,0 mnkr.

Vi har tagit del av budgetuppföljningar per jan-feb⁴, mars, april, och maj varav maj⁴ månad påvisade ett underskott motsvarande 3,0 mnkr.

Av den ekonomiska rapporten per sista april framgår att nämnden redovisar en budgetavvikelse med ett underskott på 1,0 mnkr. Detta underskott förklaras bl.a. av ökade personalkostnader och köp av verksamhet. Prognosen per helår visar ett resultat om ett överskott på 5,1 mnkr.

Av delårsrapporten per sista augusti framgår att nämnden påvisar ett nollresultat, vilket innebär att nämnden därav redovisar en negativ avvikelse på 3,4 mnkr. Denna negativa avvikelse förklaras främst av en förlikningskostnad nämnden antagit med den förra entreprenören gällande snöröjning under vintern år 2018 samt ökade kostnader för kollektivtrafik. Prognosen per helår visar en negativ avvikelse på 2,9 mnkr.

Vi noterar även att nämnden till följd av det ekonomiska utfallet per sista augusti har utarbetat en ekonomisk handlingsplan⁵ i syfte att nå en budget i balans. De förslagna åtgärderna innefattar bl.a. en fortsatt återhållsamhet, besparingar inom kollektivtrafik och en förskjutning av takrenoveringen på Ängevallen till år 2020.

³ 2019-02-28 § 38

⁴ Redovisades muntligt.

⁵ 2019-09-19 § 126

3.3.1 Bedömning

Vi kan konstatera att nämnden följer upp ekonomin regelbundet vilket vi ser positivt på.

Nämnden har antagit en handlingsplan för att nå en budget i balans, d.v.s. ett överskott motsvarande 5 mnkr. Handlingsplanen saknar dock konkreta uppgifter om vilka belopp som beräknas sparas samt en tydlig handlingsplan utifrån för att nå en budget i balans.

Vi rekommenderar att handlingsplanen formaliseras så att det tydligt framgår vilka åtgärder som ska vidtas, vilken effekt de beräknas få och när.

3.4 Uppföljning av intern kontroll

3	Intern kontroll	Antal			
		Ja	Nej	Delvis	Vet ej
3.1	Finns det en fastställd årlig plan för uppföljning av den interna kontrollen?	9		2	1
3.2	Är nämnden/styrelsen delaktig i risk- och konsekvensanalysen som ligger till grund för planen? ⁶	6		4	2
3.3	Rapporteras resultat från arbetet med intern kontroll till nämnden/styrelsen	8		3	1
3.4	Fattas beslut eller ges direktiv vid konstaterade avvikelser/brister	11		1	

Vi har tagit del av nämndens internkontrollplan⁷. Planen omfattar två stycken punkter som bygger på att se över processen för hur synpunktshanteringen fungerar samt processen för beslut som tas i kommunfullmäktige med uppdrag till samhällsnämnden.

Vi har inte tagit del av någon risk- och väsentlighetsanalys som ligger till grund för internkontrollplanen.

Uppföljning av internkontroll ska enligt uppgift ske i samband med bokslut per sista december.

3.4.1 Bedömning

Vi anser att en risk- och väsentlighetsanalys bör ligga till grund för uppföljning av den interna kontrollen. Detta för att säkerställa att de risker som finns inom verksamhetens områden uppdagas och även ligger till grund för den kommande uppföljningen.

Vi anser att det är nämnden som är ytterst ansvarig för att den interna kontrollen blir effektiv. Genom att identifiera kontroller som förhindrar att fel uppstår blir processen mer effektiv och risken för fel mindre. Vi skulle även se att nämnden följer upp intern kontroll löpande under året.

⁶ En ledamot har till fråga 3.2 svarat att det är en arbetsgrupp som är delaktig i risk- och konsekvensanalysen

⁷ 2018-10-25 § 179

Härnösands kommun

Grundläggande granskning – Samhällsnämnden

2019-11-21

Vi bedömer även att nämnden bör upprätta en risk- och väsentlighetsanalys för att kunna identifiera och säkerställa att de mest kritiska områdena följs upp.

Vi rekommenderar nämnden att upprätta en risk- och väsentlighetsanalys till grund för internkontrollplanen samt följer upp internkontrollen löpande under året.

4 Risker och utmaningar identifierade av nämnden

Nämnden har identifierat det ekonomiska läget, okända miljögifter och underhåll av infrastruktur som utmaningar. Vidare framkommer även effekter av klimatförändringar såsom översvämningsrisker och snöfall som identifierade utmaningar.

Datum som ovan

KPMG AB

Klara Engström
Kommunal revisor

Lena Medin
Certifierad kommunal revisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.